

Viața trăită înțelept

De memorat:

¹⁵ „Luați seama deci să umblați cu băgare de seamă, nu ca niște neînțelepți, ci ca niște înțelepți. ¹⁶ Răscumpărați vremea, căci zilele sunt rele. ¹⁷ De aceea nu fiți nepricepuți, ci înțelegeți care este voia Domnului..” (Efeseni 5:15-17)

Sabat după-amiază

Nu cu multă vreme în urmă, o carafă de cristal pentru vin a fost scoasă la licitație în Regatul Unit, cu descrierea: „carafă franțuzească din secolul al XIX-lea”, cu o valoare estimată de 200 de dolari americani. Doi licitatori cunosători au recunoscut carafa drept un urciur antic islamic extrem de rar. Adevărata lui valoare estimată? În jur de 5 milioane de lire sterline (aprox. 6,5 milioane de dolari americani). De ce s-a ales cumpărătorul cu un asemenea chilipir? Știa ceva ce casa de licitație nu știa: adevărata valoare a carafei.

În Efeseni 5:1-20, Pavel compară valorile păgânilor cu valorile credincioșilor. Păgânii puneau preț pe poveștile deocheate (5:4), pe petrecerile cu băutură (5:18) și pe desfrânarea sexuală (5:3,5), pe care le considerau marile comori ale vieții. Credincioșii însă știu că vine o zi finală a evaluării, când adevărata valoare a tuturor lucrurilor va ieși la iveală (5:5,6). În loc să vadă ce câștig le oferă petrecerile și beția, ei pun preț, printre altele, pe „orice bunătate, [...] neprihănire și [...] adevăr” (5:9) în Hristos. Prin urmare, Pavel îi îndeamnă să pună mâna pe toate „chilipirurile” găsite în Hristos, pentru că trăiesc (ca noi toți) în pragul veșniciei (5:15-17).

Duminică, 20 august

Cuvinte de mulțumire

1. În ce trebuie să urmeze credincioșii „pilda lui Dumnezeu”?
Efeseni 5:1,2

Efeseni 5:1-2

1. Urmați, dar, pilda lui Dumnezeu ca niște copii preaiubiți.
2. Trăiți în dragoste, după cum și Hristos ne-a iubit și S-a dat pe Sine pentru noi „ca un prinos și ca o jertfă de bun miros lui Dumnezeu.

Pavel îi îndeamnă pe credincioșii din Efes să trăiască în dragoste – un apel important în această secțiune (vezi Efeseni 5:8,15). Această trăire „în

dragoste” (5:2) trebuie modelată după iubirea lui Hristos pentru noi (compară cu 4:32), exprimată prin jertfa Lui ispășitoare. Pavel afirmă patru lucruri despre acea jertfă:

- (1) Este motivată de iubirea atât a lui Dumnezeu Tatăl (5:1), cât și a lui Hristos Însuși (5:2).
- (2) Este înlocuitoare: Hristos a murit în locul nostru. El nu este o victimă pasivă, ci S-a dat pe Sine pentru noi.
- (3) Pornind de la imaginea slujbelor din sanctuarul Vechiului Testament, moartea lui Hristos este și o jertfă adusă lui Dumnezeu.
- (4) Jertfa este acceptată de Dumnezeu de vreme ce este „o jertfă de bun miros” (5:2; compară cu Ex. 29:18, Lev. 2:9, Fil. 4:18).

Efeseni 5:3-5 redă preocuparea pentru moralitatea sexuală. Tinerii convertiți din Efes sunt în pericol să își piardă chemarea creștină și să fie atrași din nou într-un comportament sexual care le-ar nega mărturia creștină (compară cu 1 Cor. 5:1-11; 6:12-20; 2 Cor. 12:21).

Pe de o parte, lumea greco-romană din secolul I manifesta corupția morală și depravarea descrise și în alte locuri din Noul Testament (1 Cor. 6:9, Gal. 5:19; Efes. 4:17-19, Col. 3:5). De exemplu, mesele festive ale bogăților includeau adesea comportamentele condamnate de Pavel în Efeseni 5:3-14: beție, vorbire vulgară, distracție indecentă și fapte imorale. În plus, centrele urbane ofereau anonimatul și permisivitatea care favorizau practici sexuale imorale. Pe de altă parte, mulți din acea societate trăiau vieți cinstite și apărau moralitatea strictă. Când prezintă liste de vicii și virtuți, precum și coduri de conduită familială (ex. Ef. 5:21 – 6:9; Col. 3:18-4:1), autorii Noului Testament redau teme din lumea greco-romană mai largă. Când cunoști detalii despre această lume, deopotrivă desfrânată și morală, înțelegi mai bine îndemnul lui Pavel de a evita comportamentul imoral practicat de neamuri, în timp ce își exprimă dorința ca toți credincioșii să fie precauți în comportament și să dobândească o bună reputație printre cei din afară.

În ce mod cuvintele lui Pavel despre comportamentul sexual sunt aplicabile în cultura ta?

Luni, 21 august

Ca niște copii ai luminii

Pavel scrie: „Nimeni să nu vă înșele cu vorbe deșarte, căci din pricina acestor lucruri vine mânia lui Dumnezeu peste oamenii neascultători” (Efeseni 5:6). El îi identifică pe cei care practică diferite păcate fără rușine sau pocăință: curvarii, stricații sau lacomii de avere (5:5) și apoi afirmă

clar: cei care sunt în Hristos și mențiți să facă parte din Împărăția Lui viitoare nu ar trebui să se comporte ca ceilalți (5:5). Acum Pavel își face griji cu privire la efectul „vorbe[lor] deșarte” – credincioșii ar putea fi înșelați prin cuvinte explicite cum că păcatul sexual nu ar fi interzis sau chiar ar putea fi atrași în astfel de păcate (5:6). Dacă ar fi astfel înșelați, avertizează Pavel, ar risca judecata lui Dumnezeu de la sfârșitul timpului, „mânia lui Dumnezeu” care vine „peste oamenii neascultători” (5:6). Expresia „mânia lui Dumnezeu” este interesantă. Mânia, sau furia, *lui Dumnezeu* sugerează un contrast cu firea umană capricioasă, obișnuită (compară cu 4:31). Mânia divină este reacția justă a unui Dumnezeu îndelung răbdător și neprihănit la încăpățânarea omului de a face răul; nu este o reacție nebună, vulcanică la vreo infrațiuune minoră. Mai mult, menționări ale *mânii divine* apar cel mai des în contextul avertizărilor biblice inspirate cu privire la judecățile viitoare ale lui Dumnezeu (Apocalipsa 6:12-17; 16:1-16; 19:11-16). Dumnezeu ne avertizează cu privire la propriile Sale judecăți viitoare – un act de har, de vreme ce oamenii sunt „din fire copii ai mâniei” (Efeseni 2:3), supuși acelor judecăți.

2. De ce îi îndeamnă Pavel pe credincioși să nu se întovărășească cu păcătoșii? Efeseni 5:7-10

Efeseni 5:7-10

7. Să nu vă întovărășiți, dar, deloc cu ei.
8. Odinioară erați întuneric; dar acum sunteți lumină în Domnul. Umblați deci ca niște copii ai luminii.
9. Căci roada luminii stă în orice bunătate, în neprihănire și în adevăr.
10. Cercetați ce este plăcut înaintea Domnului.

Pavel îi îndeamnă: „Umblați deci ca niște copii ai luminii” (5:8) și „cercetați ce este plăcut înaintea Domnului” (5:10). Păgânii caută plăcerea prin „curvia sau orice altfel de necurăție, sau lăcomia de avere” (5:3). Scopul credinciosului este complet diferit: nu să se mulțumească pe sine, ci să Îl mulțumească pe Dumnezeu (compară cu Romani 12:1; 2 Corinteni 5:9; Evrei 13:21, unde apare același termen, *eurestos*, „plăcut”). Credinciosul caută să reflecte sacrificiul de sine al lui Hristos („Traiți în dragoste, după cum și Hristos ne-a iubit și S-a dat pe Sine pentru noi”, Efeseni 5:2).

Care sunt câteva „vorbe deșarte” de care trebuie să ne ferim în zilele noastre?

„Deșteaptă-te!”

3. Citește Efeseni 5:11-14. Ce avertizare fermă rostește Pavel aici și cum se aplică situației noastre prezente?

Efeseni 5:11-14

11. și nu luați deloc parte la lucrările neroditoare ale întunericului, ba încă mai degrabă osândiți-le.
12. Căci e rușine numai să spunem ce fac ei în ascuns.
13. Dar toate aceste lucruri, când sunt osândite de lumină, sunt date la iveală; pentru că ceea ce scoate totul la iveală este lumina.
14. De aceea zice: „Deșteaptă-te tu care dormi, scoală-te din morți, și Hristos te va lumina.”

Pentru a înțelege Efeseni 5:11-14, să observăm că Pavel alternează în mod repetat două îndemnuri: (1) trăiți o viață care Îl onorează pe Dumnezeu, în calitate de „copii ai luminii” (5:8; vezi și 5:1,2,4,9, 10,11,13,14); (2) nu trăiți o viață de imoralitate sexuală, în opoziție cu Dumnezeu, manifestând „lucrările neroditoare ale întunericului” (5:11; vezi și 5:3,4,5-8,12).

Pentru a înțelege Efeseni 5:11, putem analiza îndemnurile paralele din Efeseni 5:8-10. Credincioșii sunt chemați să trăiască în fața necredincioșilor ca „lumină în Domnul” și „copii ai luminii” (Efeseni 5:8). Scopul unei astfel de trăiri este acela de a fi vizibili, de a arăta clar că „roada luminii stă în orice bunătate, în neprihănire și în adevăr” (5:9). Așadar, Pavel susține o strategie de manifestare a bunătății lui Dumnezeu. Credincioșii trebuie să demaște lucrările neroditoare ale întunericului manifestând alternativa neprihănită, ca toți să o vadă.

În paralel, putem considera că, prin limbajul poetic provocator din versetele 13-14, Pavel vrea să spună că oamenii credincioși – dacă manifestă „roada luminii” (5,9) – pot câștiga oameni din lume la credința în Hristos. Când trăirea decadentă este demascată de lumină, oamenii din lume pot vedea adevărata față a comportamentului lor (care este „dat la iveală”) – lipsit de viitor, condamnat de mânia divină (5:5) – și experimentează o transformare de la întuneric la lumină („pentru că ceea ce scoate totul la iveală este lumina”), exact acea transformare pe care cititorii efeseni au experimentat-o ei înșiși în calitate de credincioși (5:8).

Ce ar trebui să înțelegem din poezia sau imnul din Efeseni 5:14, care face conexiuni cu învierea morților la sfârșitul timpului (compară cu 2:1,5) pentru a trage un semnal de alarmă care să ne trezească din somnolența spirituală și să ne facă să experimentăm prezența transformatoare a lui

Hristos? De vreme ce Isaia 60:1-3 – pasaj la care pare să facă trimitere Pavel – vizează poporul lui Dumnezeu, Israel, putem vedea imnul/poezia din Efeseni 5:14 drept un apel puternic la adresa creștinilor să se trezească pentru a-și asuma rolul de misionari, care să răspândească lumina lui Hristos într-o lume întunecată (compară cu Filipeni 2:14-16; Matei 5:16).

Cum poți avea acel stil de viață care să demaște „lucrările întunericii”?

Miercuri, 23 august

Căutarea chilipirurilor

Această secțiune (Efeseni 5:1-20), axată pe puritatea sexuală, se încheie cu două grupuri de îndemnuri (5:15-17 și 5:18-20). Primul grup începe cu îndemnul: „Luați seama deci să umblați cu băgare de seamă, nu ca niște neînțelepți, ci ca niște înțelepți” (5:15), reafirmat ca: „nu fiți nepricepuți, ci înțelegeți care este voia Domnului” (5:17). Între acestea este exprimat apelul la răscumpărarea vremii (5:16).

4. Analizează îndemnurile lui Pavel din Efeseni 5:15-17. Care este diferența dintre a umbla „nu ca niște neînțelepți”, ci ca „niște înțelepți”? Ce înseamnă „răscumpărați vremea”?

Efeseni 5:15-17

15. Luați seama deci să umblați cu băgare de seamă, nu ca niște neînțelepți, ci ca niște înțelepți.
16. Răscumpărați vremea, căci zilele sunt rele.
17. De aceea nu fiți nepricepuți, ci înțelegeți care este voia Domnului.

În Efeseni, Pavel folosește în mod repetat metafora umblării, des întâlnită în Vechiul Testament pentru a descrie modul de viață al cuiva (2:10; 5:8). Aici o folosește pentru a încuraja ucenicia intenționată. La fel cum ar trebui să fie atenți când merg pe o cărare abruptă sau întunecată, credincioșii ar trebui să umble „cu băgare de seamă” (5:15). Pentru că versetul 15 este paralel cu versetul 17, putem căuta în acesta din urmă ce înseamnă să trăim ca oameni înțelepți. Să nu căutăm înțelepciunea înăuntrul nostru! A fi înțelepți înseamnă a trece dincolo de noi înșine, a înțelege „care este voia Domnului” (5:17).

Pavel încurajează ucenicia intenționată și printr-o ilustrație de impact. În expresia „răscumpărați vremea”, „folosiți bine timpul favorabil” (VBRC)/„folosiți timpul cu maximă eficiență” (BVA) din Efeseni 5:16, Pavel folosește verbul *exagorazō* (compară cu Coloseni 4:5). Împrumutat din domeniul comerțului, este o formă intensivă a verbului „a cumpăra” și

înseamnă „a vâna chilipiruri” în timp ce așteptăm revenirea lui Hristos. „Vremea” aici este cuvântul grecesc *kairos*, care exprimă un moment prielnic. „Vremea” până la sfârșit este o perioadă promițătoare pentru a fi folosită la maximum. Este, de asemenea, o vreme de încercare, pentru că „zilele sunt rele” (Efeseni 5:16; compară cu 6:13; Galateni 1:4) și pentru că „mersul lumii acesteia” este dominat de „domnul puterii văzduhului” (Efeseni 2:2).

În timp ce așteaptă revenirea lui Hristos, credincioșii trăiesc într-o perioadă dificilă, pe care Pavel o descrie ca pe un târg riscant, dar profitabil. Ei trebuie să fie atenți la modul de folosire a timpului care le rămâne, la fel cum sunt atenți vânzătorii de chilipiruri în timpul unei vânzări scurte cu reduceri majore. Deși nu se poate cumpăra mântuirea, imaginea este validă: să luăm repede ce ne este oferit în Hristos.

Joi, 24 august

Închinarea plină de Duhul Sfânt

5. În Efeseni 5:18-20, Pavel își imaginează adunarea creștinilor. Cum se închină ei?

Efeseni 5:18-20

18. Nu vă îmbățați de vin, aceasta este destrăbălare. Dimpotrivă, fiți plini de Duh.
19. Vorbiți între voi cu psalmi, cu cântări de laudă și cu cântări duhovnicești, și cântați și aduceți din toată inima laudă Domnului.
20. Mulțumiți totdeauna lui Dumnezeu Tatăl, pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Hristos.

Pavel îi îndeamnă pe credincioși să renunțe la consumarea vinului, care paralizează mintea, și să experimenteze, în schimb, prezența și puterea Duhului. Pavel interzice beția (probabil cu un citat din Proverbele 23:31 din versiunea greacă a Vechiului Testament). Se pare că el are în minte interdicția alcoolului așa cum e redată în literatura sapiențială (Proverbele 20:1; 23:29-35). Relele generate de beție includ: vorbirea grosolană, explicită sexual, pierderea rațiunii, imoralitatea și idolatria (Efeseni 5:3-14). Acestea trebuie înlocuite cu închinarea profundă la Dumnezeu, inspirată de Duhul. Îndemnul lui Pavel de a fi umpluți de Duhul este un îndemn-cheie, transmis printr-o serie de verbe din Efeseni 5:19-21 („vorbiți”, „cântați și aduceți din toată inima laudă”, „mulțumiți”, „supuneți-vă”).

Pavel transmite aici la nivel colectiv îndemnul de a fi „plini de Duh” (5:18), imaginându-și credincioșii adunați la închinare înaintea lui

Dumnezeu, o închinare inspirată de Duhul care cultivă unitatea (Efeseni 4) și în contrast cu comportamentul și închinarea egocentrică păgână (5:1-18). În această schiță a închinării creștine timpurii domină lauda prin muzică. S-a afirmat că biserica s-a născut cântând, iar acest pasaj, împreună cu cel din Coloseni 3:16, oferă cea mai bună dovadă în acest sens (compară cu Faptele 16:25; Iacov 5:13).

Există un element „pe orizontală” al închinării, de vreme ce, prin cântare, membrii vorbesc oarecum între ei (5:19). Totuși subiectul laudei prin muzică este Domnul, care, după cum apare în Efeseni 5:20, este mai exact Domnul „Isus Hristos” (compară cu Coloseni 3:16). Mulțumirea exprimată în versetul 20, o paralelă la lauda prin muzică din versetul 19, trebuie adusă „lui Dumnezeu Tatăl [...] în Numele Domnului nostru Isus Hristos”. În sintagma „cântări duhovnicești”, adjectivul „duhovnicești” (gr., *pneumatikos*) evidențiază rolul Duhului Sfânt în închinare, de vreme ce termenul descrie cântări inspirate sau pline de Duhul Sfânt. În schița închinării creștine timpurii, toți cei trei membri ai Dumnezeirii apar ca participanți activi.

Cum poți folosi muzica pentru a-ți îmbogăți experiența de închinare?

Vineri, 25 august

Un gând de încheiere

Privit ca întreg, pasajul din Efeseni 5:1-20 îl prezintă pe Pavel luând o poziție fermă împotriva păcatului și răului, în special sub forma imoralității sexuale și a vorbirii grosolane. El nu este dispus să accepte comportamentul decăzut printre oamenii lui Dumnezeu. În schimb, îi cheamă pe credincioșii din Efes la un standard de conduită mai înalt și la acceptarea identității de „copii preaiubiți” ai lui Dumnezeu și „sfinți”. El îndrăznește să creadă că, atunci când fac lucrul acesta, creștinii aduc lumină în întuneric, îndepărtându-i pe semenii lor de stilul de viață autodistructiv și apropiindu-i de harul și adevărul lui Dumnezeu.

Pavel își imaginează biserica adunată la închinare. Plini de Duh și motivați de statutul lor de „copii preaiubiți” ai lui Dumnezeu și de moartea lui Hristos pentru ei, creștinii au o închinare plină de energie și bucurie, pentru că împreună cântă mulțumiri și laude Domnului lor, Isus Hristos, și lui Dumnezeu Tatăl. Ancorați puternic în realitățile cerești, ei celebrează speranța lor pentru viitor, înrădăcinată în istoria a ceea ce a făcut, face și va face Dumnezeu prin Isus Hristos, Domnul lor.

Înțeles astfel, acest pasaj devine mai mult decât un set de porunci despre viața creștină fără legătură între ele. Devine o chemare profetică la identitate, angajament, comuniune și închinare creștină în zilele finale, o invitație plină de patos de a „vâna chilipirurile” în zilele rămase până la revenirea lui Hristos.

Studiu zilnic

Biblia: Psalmii 99 – 105;

1. Ce expresie se repetă de trei ori în Psalmul 99?
2. Cu ce păsări se aseamănă nenorocitul doborât de întristare?
3. Ce înfrumusețează fața omului?
4. Ce a trimis Domnul la cerere?

Ellen G. White, Rugăciunea, capitolul 30 (de la „Vie împărăția Ta” până la „Și nu ne duce în ispită...”).

5. La ce se referă prima jumătate a Rugăciunii Domnești?